

V. I. Rassadin, *Kartinnıy Slovar' Soyotskogo Yazıka,*

Ulan Ude: Respublikanskaya Tipografiya, 2020, 9785914072091, 168 s.

Ayşe Şeyma Fındık*

Soyotçanın Resimli Sözlüğü; Rusya Federasyonu, Bilim ve Yükseköğretim Bakanlığı'na bağlı Kalmuk Devlet Üniversitesi, Moğol ve Altay Araştırmaları Bilim Merkezi tarafından hazırlanmış bir projedir. Respublikanskaya Basımevi tarafından Ulan-Ude'de 2020 yılında yayımlanmıştır. Redaktörlüğü S. M. Trofimova, çizimleri ise D. D. Pokrovskaya tarafından yapılmıştır. Sözlük ilkökul öğrencilerine kılavuz olma amacıyla okullarda okutulmak için hazırlanmıştır. Aslında bu çalışma Rassadin tarafından 2003 yılında Soyotça-Buryatça-Rusça sözlük olarak hazırlanmıştır. Sonrasında Bela Kempf bu çalışmaya kısa bir gramer ekleyerek Soyotica ismiyle Szeged Üniversitesi tarafından Studia Uralo-Altaica serisinin 48. kitabı olarak yayımlanmıştır. Resimli sözlük olarak okullarda okutulması amacıyla yayımlanması ne yazık ki Rassadin'in ölümünden sonra mümkün olmuştur.

Valentin Ivanoviç Rassadin 12 Kasım 1939 yılında Pskov, Rusya'da doğmuştur. Türk Moğol dilleri ve Sayan Altay bölgelerinde konuşulan Türk dilleri üzerine çalışmalarını yoğunlaştırmış dilbilimci ve filoloji doktorudur. Rusya (Buryatya,

* Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul/Türkiye, asfındik@fsm.edu.tr, orcid.org/0000-0002-1090-6354

Hakasya, Güney Altay, Tuva, Irkutsk bölgeleri), Kırgızistan, Moğolistan ve Çin'e dil ve lehçeleri incelemek amacıyla sayısız yolculuklara çıkmıştır. Rassadin'in asıl hedefi tehlikede olan dilleri yeniden canlandırmaktır. 1970'lerde Okinskiy bölgesine yaptığı araştırma gezileri sırasında 5000 Soyot kelimesini ve Soyot gramerine ait temel verileri yaşlı Soyotlardan derlemiştir. Güney Sibiry'a da yaşayan bazı küçük Türk topluluklarının dillerinin yeniden canlanması ve korunması için Unesco'ya yazmış olduğu rapor 20. yüzyılın sonlarına doğru kabul edilmiş ve Soyotların varlığı resmi olarak kabul edilmiştir. Soyotça Sibiry grubunda yer alan Sayan Türk dillerinin tayga alt koluna mensuptur. Bu ailede Soyotçadan başka Tofaca, Toja, Toja Tuvacası, Tere-Höl Tuvacası yer almaktadır. Soyotça, Buryat Özerk Cumhuriyeti'nin Oka bölgesinde yaşayan topluluğun dilidir. Soyotlar diğer tayga grubu toplulukları gibi taygalarda yaşarlar ve çoğunlukla ren geyiği çobanları ya da avcılarıdır.

Soyotça Resimli Sözlük çocukların temel konularda uzmanlaşmaları amacıyla oluşturulmuştur. Çağdaş Soyotçaya ait sözcüklere yer verilmiş ve bu sözcüklerin çizimleri yapılmıştır. Nesnenin resmini gören ve Soyotça karşılığını okuyan çocukların, sözcüğün diğer dillerdeki karşılığını kolayca ezberleyip yazılışını öğreneceği düşünülmüş ve amaçlanmıştır. Sözlük ilkökul çağı çocukları için hazırlanmış olduğunu belirtse de, anaokulu ve lisede Soyotça öğrenen öğrencilerin de sözcük dağarcıklarını genişletmelerine de katkı sağlayacaktır.

Bu resimli sözlük, Soyotçanın en yaygın sözcüklerini içermektedir. Kelime seçimi ilkökul çağındaki çocukların ilgi alanları ve iletişim becerileri göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Seçilen kelimeler Soyotların gündelik yaşamına, kültürlerine, ekonomik faaliyetlerine aittir. Böylece Soyotların çevresel özellikleri ve geçim kaynakları en iyi şekilde yansıtılmıştır. Bunların dışında evrensel öğeler de yer almaktadır (Futbol, Voleybol). Sözlükte verilen Soyotça sözcükler açık ve nettir. Sözcüklerin Soyotça başlıkları alfabetik olarak sıralanmıştır. Başlıklar da sözcükler gibi Rusçaya, Buryatçaya ve İngilizceye çevrilmiştir. Ünlülerin uzunluğu karşılık gelen harflerin çift yazımı ile belirtilir. Gerektiğinde parantez içerisinde açıklayıcı notlar verilmiştir. Tüm sözcükler kendi dillerindeki orijinal biçimleriyle yer almıştır. Fiiller mastar halindedir.

Ezberlemeyi kolaylaştırmak amacıyla Soyotça sözcükler tematik olarak gruplandırılmışlardır. Bu tematik gruplar 18 gruptan oluşur ve konu başlıkları şunlardır: İnsan, Aile, Ev ve Günlük Yaşam, Yiyecekler, Giysiler, Aletler, Köy, Oyuncaklar ve Oyunlar, Geyik Yetiştiriciliği, Hayvancılık, Avcılık, Balıkçılık, Bitki Yetiştiriciliği, Doğa, Vahşi Hayvanlar, Bitkiler-Meyveler, Gök Bilimi ve Doğa Olayları, Sayılar. Bazı sıfatlar, fiiller ve renklere Gök Bilimi başlığı altında yer verilmiştir. Bunların ayrı bir başlık altında toplanması tekrar değerlendirilme-

lidir. Çizimleri çok başarılı olan bu sözlüğün bir benzerinin de Türkiye Türkçesi için yapılması ve okul çağı çocuklarına okullarda okutulması kendi coğrafyamız için temennimizdir.

пальто
dot
эжээт
palyato coat

пылаат
головной платок
пулаат
head scarf, kerchief

пулаага
тегерейтэ, фуфайка
сгэн-эжээт
quilted jacket

сабытаны
саппага
сабын
boots

44

ойнаар уруг
кукла
хүүхэдэй
doll

табы
лучина
зомгооһон
splinter

саазын нобус
гармонь
гармонша
accordion

торлоошкү
волчок, кола
эрьмүдэгэ
spinning top

Ойнаашкыннар. Ойнар
Игрушки. Игры
Наадапхай. Наадап
Toys. Games

Қаттар
Ягоды
Жымыс
Berries

эрыг қады
ярыска сморанина
халхуурһан, улаан шибигх
red currant

дуруня қады
яблоква
ташаргана
strawberry

кара-қат
галубяна
хуу эрыһи
blueberry

қызыл-қат
брусника
апырһан
lingonberry

